

ΤΙ ΘΑ ΚΑΝΕΙ Η ΕΥΡΩΠΗ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΕΡΝΤΟΓΑΝ;

Από τον
Ιγνάτιο Καίτεζιδη*

Στις 16 Απριλίου η Τουρκία θα διεξαγάγει ένα πολύ κρίσιμο δημοψήφισμα που θα κρίνει την εσωτερική δημοκρατία της, τη μελλοντική προοπτική της και τη σχέση της με τον υπόλοιπο κόσμο. Είναι προφανώς ένα θέμα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Ελλάδα, αφού διαχρονικά η τουρκική πολιτική, είτε με τη μορφή εντάσεων είτε με τη μορφή διεκδικήσεων, εξάγεται στη χώρα μας.

Εκτός, όμως, από την Ελλάδα, η τουρκική πολιτική, εκφρασμένη από τον **κυρίαρχο Ερντογάν**, απασχολεί και ολόκληρη την Ευρώπη. Πρόκειται για ένα **πολιτικό φαινόμενο** που έχει αναλυθεί με κάθε ερμηνεία. Τούρκοι συνομιλητές μου αναφέρουν έναν ηγέτη με δεινή ρητορική που **μαγεύει τα πλήθη** (κυρίως εκτός αστικών κέντρων) και έχει **φανατικούς υποστηρικτές**. Η διεισδυτικότητα του στην τουρκική κοινωνία είναι εντυπωσιακή, στον βαθμό που η φωτογραφία του στους τοίχους κατα-

Η τακτική του έχει οδηγήσει στην πλήρη ανυπαρξία αξιόλογης αντιπολίτευσης

στημάτων έχει καταφέρει να αντικαταστήσει αυτή του **Ατατούρκ**, σηματοδοτώντας μια νέα **αντιευρωπαϊκή πολιτική** στροφή, αντίθετη με αυτή που επέβαλε ο αναμορφωτής της τουρκικής Ιστορίας. Ο Ερντογάν δεν έχει κανένα πρόβλημα με την **αυθαιρεσία** στην

άσκηση της εξουσίας. Δεν λογοδοτεί για την περιορισμένη και επιλεκτική δημοκρατία. Έχει ένα οικονομικό μοντέλο ανάμεικτου φιλελευθερισμού και **δι-απλοκής** που λειτουργεί θαυμάσια σε όρους ανάπτυξης και μια **ισχυρή ρητορική** υπέρ ενός ανάδελφου τουρκικού έθνους. Αυτός είναι και ένας από τους λόγους που **ανεβοκατεβάζει προέδρους**, υπουργούς και συνεργάτες, που με το πρόσφατο πραξικόπημα έχει ακρωτηριάσει τη στρατιωτική ηγεσία και **ηγεμονεύει** προβάλλοντας τα εθνικά ιδανικά ως απόλυτος υπερασπιστής τους. Δεν είναι, επίσης, καθόλου τυχαίο πως η πολιτική του έχει οδηγήσει και στην **πλήρη ανυπαρξία αξιόλογης αντιπολίτευσης**. Την ίδια στιγμή που μαγεύει τα πλήθη με την **ακατέργαστη** ρητορι-

κή του, υβρίζοντας λαούς και ηγέτες με **ακατονόμαστους** χαρακτηρισμούς, **καταρρίπτοντας αεροπλάνα**, καταστρέφοντας ειρηνιστικές αποστολές και γεμίζοντας την Ευρώπη με πρόσφυγες, κλείνει με τους ίδιους ηγέτες συμφωνίες για εξοπλιστικά προγράμματα, για διπλωματικές και εμπορικές σχέσεις, για **ενταξιακές διαπραγματεύσεις**. Αυτό αποτελεί πραγματικά ένα πολιτικό φαινόμενο, με όποιους όρους κι αν αναλυθεί.

Το μεγάλο ερώτημα για το **πού βαδίζει η Τουρκία** δεν είναι εύκολο να απαντηθεί. Ασφαλώς, το δημοψήφισμα του Απριλίου θα κρίνει πολλά και κυρίως αν η παρουσία Ερντογάν θα αποκτήσει πλέον ακόμη **ισχυρότερα καθεστωτικά χαρακτηριστικά**,

οδηγώντας την Τουρκία μπροστά σε επιλογές που δεν είναι έτοιμη να κάνει. Σε κάθε περίπτωση, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Ερντογάν αποτελεί ένα πολιτικό φαινόμενο ανεξάρτητα από το **πρόσημο** που κανείς θέτει.

Και θα ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρον να μπορούσαμε να μάθουμε αν η **Ευρωπαϊκή Ένωση** έχει κάποιον σχεδιασμό στην κοινή εξωτερική πολιτική της για το θέμα (θυμίζω πως με τη Συνθήκη της Λισαβόνας υπάρχει θέση **υπευθύνου** Εξωτερικής Πολιτικής της Ε.Ε.) ή το μόνο που την ενδιαφέρει είναι να **μη χάσει** μερίδιο από τη μεγάλη **τουρκική αγορά**.

* Δήμαρχος Πυλαίας - Χορτιάτη, αντιπρόεδρος της Επιτροπής Θεμάτων της ΚΕΔΕ